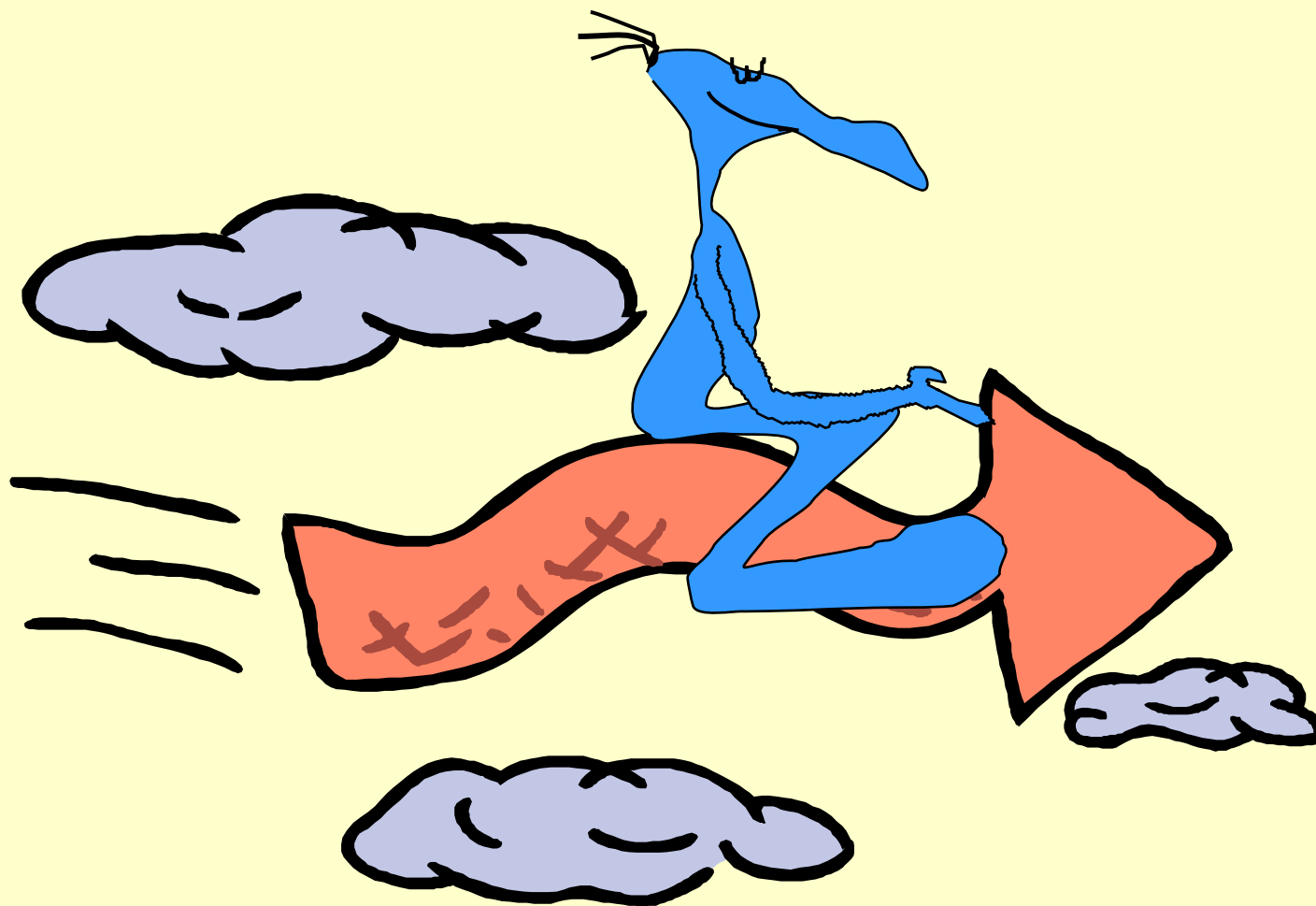

Az akkreditáció, mint minőségügyi folyamat

Előadó:

Dr. Koczor Zoltán

Ösztönös tevékenység

Szervezett, szabályozott folyamat

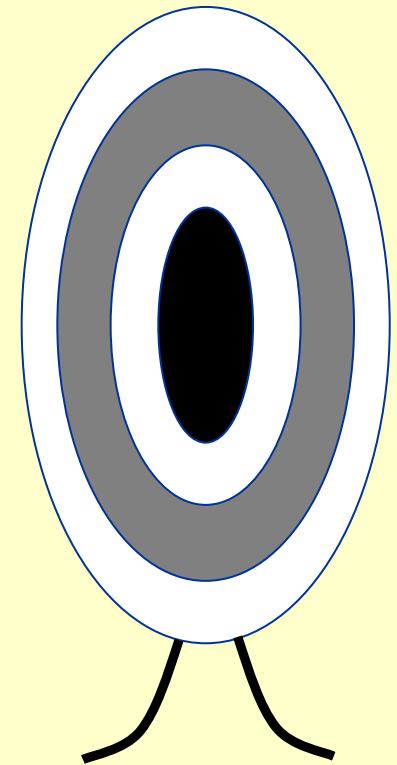
Deklarált célok

Folyamatos értékelés

Irányítás, korrekciók

Kijelölt utak

Felsőoktatási törvény

MAB Útmutató, 2007. október 16 (27+4old.)

Elnöki előszó

MAB koncepció

Koncepcionális elemek

Minőségértékelési szempontok

Standards and Guidelines for QA

ENQA, 2005.

A felsőoktatás „jó gyakorlatának” és
minőségkultúrájának elemei (FMD, HEFOP, az
elvárásokra születő értékelő anyagok...)

Az intézményi akkreditáció eljárási menete (2007/8/II/4.sz. MAB határozat egyszerűsített megfogalmazása)

1. A MAB intézményi akkreditációs ütemezése szerinti soron következő intézményt értesíti az akkreditáció tényéről és az intézmény főbb teendőiről.
2. A MAB Testülete elfogadja az akkreditációs értékelést végző bizottság elnökét és tagjait. (LB)
3. Az akkreditációs értékelés előkészítése
Az intézmény feladata:
  - Intézményi önértékelés készítése.Az LB feladata:
  - A látogatás lebonyolítása és az akkreditációs jelentés megfogalmazása.
  - Az LB elnök az intézménylátogatás időpontját jóval megelőző időpontban előlátogatást tehet.

**Az intézményi akkreditáció
eljárási menete (2007/8/II/4.sz. MAB
határozat egyszerűsített megfogalmazása)**

- 4. A helyszíni vizsgálat előkészítése.** A helyszíni vizsgálat célja, hogy a minősítők meggyőződjenek arról, hogy az önértékelés és az adatszolgáltatás mennyire fedeli le a valós működést, az előírt követelmények teljesülését. Az előkészítés során el kell végezni a beérkezett (bekért) anyagok feldolgozását
- 5. Helyszíni vizsgálat lefolytatása.** Az előkészítés során szerzett információk alapján a vizsgálat lebonyolításának menete:
  - A képzést végző kar(ok) / intézmény, illetve a kibocsátással rendelkező oktatást végző intézetek vizsgálata;
  - Többkarú intézmény egészének értékelése.

**Az intézményi akkreditáció
eljárási menete (2007/8/II/4.sz. MAB
határozat egyszerűsített megfogalmazása)**

- 6. Az akkreditációs jelentés összeállítása. A Látogató Bizottság az előzetes anyagok feldolgozása, a helyszíni vizsgálatokat végző szakértékelők véleménye, alapján összeállítja a jelentést a MAB számára.**
- 7. Az LB jelentését az intézmény által művelt tudományágak szerint illetékes plénumtagokból álló „ad hoc kollégium”, hitéleti képzések esetén a *Hit- és vallástudományi bizottság* véleményezi. A kollégium illetve a bizottság a jóváhagyott akkreditációs jelentést határozati javaslatként a MAB plénuma elé terjeszti.**

**Az intézményi akkreditáció
eljárási menete (2007/8/II/4.sz. MAB
határozat egyszerűsített megfogalmazása)**

8. A plénumvitát megelőzően az intézmény betekintésre megkapja a MAB elnökétől a határozati javaslatot, melyhez megjegyzéseket fűzhet.
9. A MAB plénuma a kollégium határozati javaslatát az intézmény ehhez fűzött esetleges megjegyzései ismeretében tárgyalja meg, majd határozatot hoz az intézmény akkreditációs értékeléséről szóló akkreditációs jelentés elfogadásáról.

A MAB határozatával elfogadott akkreditációs jelentés nyilvános.
Határidő: az LB a vizsgálat megkezdésétől számított 120 napon belül elkészíti jelentését. A MAB elnöke a jelentést 30 napon belül megküldi az intézmény vezetőjének, aki 30 napon belül tehet észrevételt.

Amire a látogató bizottság készül

- A célokat egyeztetett elvárások határozzák meg (MAB)
- A Látogató Bizottság egy határozott cél érdekében együttműködő projektcsoport
- A feladat egyes fázisaihoz tervezett módszertant használ, de tudatában van az spontán elemek jelentőségének
- A működés tapasztalatai alapján visszacsatolásokat végez saját munkájára
- Az értékelés objektivitása az LB munkájának fontos minőségi jellemzője, erre törekszik

A projekt minőségirányítási területei

- Támogató eszköztár,
- Kompetens, alkalmas személyek,

Az LB és az Egyetem hatékony együttműködésének feltételei

- A feladatok összehangolása, tervezése
- Intézményvezetői támogatottság és elkötelezettség
- A csoportnormák, kommunikációs és működési formák tisztázása, megfelelő keretek között tartása
- Az értékelés fázisokra bontása (önértékelés, bizottsági reakciók, önértékelések kiegészítése, a mintavételes gyakorlati információgyűjtés feltételeinek biztosítása, a tapasztalatok nyílt felvetése, az értékelés tárgyyszerű összefoglalása az LB-i jelentésben...)
- A kölcsönös tényyszerűség
- Az időkorlátok nyomon követése és fegyelmezett tartása

- A látogatási folyamat fázisai
- A fázisok funkciói, a funkciók hozzávetőleges erőforrás (idő, személy stb.) igénye
- Az előkészítési folyamatok megosztása, ütemterv, kulcsemények, mérföldkövek, a csoport belső kommunikációs rendszere
- A látogatás folyamatának terve, információrögzítés, az arányos idők, reprezentativitás, együttműködés...

A megbízhatóságának növelésének eszközei

- Csoportos értékelés
- Probléma részekre bontása
- Megítélés egyértelműsítése
- Motiváltság
- Nagy tapasztalat, jó érzék, érzékenység
- Vizsgálati körülmények rögzítése
- Alkalmazott skála megfelelősége
- Szakszerű kérdésfeltevés

A működésértékelés elemei

- Az intézményi önértékelés áttekintése, megértése, feldolgozása
- Az elvárt kritériumokkal való összevetés és a működési összhang megítélése
- A kritikus pontok meghatározása, a látogatási folyamat megtervezése (Ellenőrzési terv a tényeknek, adatoknak, a működés rendjének felülvizsgálatára. Kérdéslisták. Információrögzítés, arányosság, reprezentativitás, együttműködés az LB-n belül)
- A látogatás megvalósítása (a helyszíni lehetőségek szerinti visszacsatolások, az LB folyamatainak koordinálása, időszakos egyeztetések)
- Az LB tapasztalatai alapján való konszenzus keresése
- Az értékelés írásos megvalósítása

A minőség mérése

- Az akkreditációs értékelés, mint mérési folyamat
- A jó mérőeszköz sajátosságai, a pontosság, megismételhetőség és reprodukálhatóság
- Az objektivitás támogatása: az értékeléshez használt fokozatok szerint megjelenített szempontrendszer

Értékelési stratégia (példa)

Vizsgálandó:	A kijelölt terület az adatbázisokkal támogatva adott célrendszer szerint.
Előzetes véleményezés:	Az FOI akkreditációs anyagának területhez kapcsolódó részletei, a kritériumok meghatározása
Értékelés:	A látogatás lefolytatása, egyéb szempontok figyelembe vétele csoportmunkában elvégzett értékelés, a kritikus elemek meghatározásával.

Intézményi szinten egységesen meghatározva!	5.		
	4.	Működési szintek kritériumainak meghatározása.	
	3.		
	2.		Szintazonosítás
	1.		
	0.		

A szükséges fejlesztések:	Elsődleges tennivalók meghatározása, fejlesztési projektterv mélységig kidolgozva.

A Látogatóbizottság feladata

Intézményi önértékelés <-> LB értékelés

Tényekkel alátámasztott bizonyítékok gyűjtése és értékelése az intézmény, kar működéséről:

- Megfelel-e a törvényi, jogszabályi, előírásoknak, szakmai elvárásoknak
- Minőségbiztosítási (vezetési, irányítási, szervezési) rendszer működése teljes körű-e, hatékony-e
- Intézményi önértékelés szakmai és feltételekre vonatkozó megállapításainak valóság tartalma, megerősítése vagy módosítása

A vizsgálat fontosabb szempontjai

Folyamatcentrikus értékelés

Csoportmunka az LB-n belül, együttműködési rend kialakítása a megfigyelt területtel,

Valósághű beszámolás, bizonyítékokon alapuló megközelítés

Megfelelő légkör, melyben kiderül a támogatási szándék

Etikus magatartás, függetlenség, titoktartási szempontok megvalósítása

Dokumentumok, kiemelten a frissen elvárt átfogó tervezési és értékelési dokumentumokat

- önértékelés
- IFT, Oktatási Hivatal kapacitásvizsgálata, az Egyetem ígérvényei...
- az FTV-ben elvárt kötelező szabályzatok, dokumentumok

Adatbázisok

- Neptun-ETR, oktatói és eszköz adatbázisok,
- elégedettségértékelések, honlap...

Interjúk, személyes véleménykérések

- hallgatók
- oktatók
- további munkatársak

A tevékenységek megfigyelése (folyamatában vagy nyomaiban)

- Óratartás (előadás, gyakorlat, labor)
- Kutatási feltételek működése, folyamatok nyomon követése
- Biztonsági feltételek, környezetvédelmi szempontok
- Vizsga és diplomaszerezési szempontok
- Minőségügyi korrekciók
- Hallgatói életet támogató folyamatok (hallgatói információs központ, sportlétesítmény, étkezési lehetőségek, információk elérhetősége, tehetséggondozás...)
- A kollégiumi élet folyamatai és feltételei
- Könyvtár...

Az információ gyűjtés felületei III.

Tanulmányi anyagok,

- tananyagok (jegyzet, elektronikus, tankönyv,)
- tantervek,
- tanulmányi folyamat nyomon követése
- oktatási eszközrendszer, oktatási anyagok elérhetősége

Kutatások

- potenciálok,
- eredmények,
- pályázatok, kutatási folyamatok szabályozottsága,
- kutatási eszközrendszer, szakkönyvtár

Működéstámogatás

- gazdálkodás
- jogszabályi elvárások...

Oktatók készségei

- szakindítások minőségi jellemzőinek fenntartása (minősítettség, szakmai alkalmasság stb.)
- publikációk
- doktori képzés
- szakmai továbbfejlődés
- karrier-kép, motivációs elemek
- korfa
- esélyegyenlőség
- a hallgatók által értékelt oktatói adottságok...

Térségi megoszlás

- A székhelyen kívüli intézmények integráltsága
- A működés megfelelősége

Az elvárt mechanizmusok és szabályozási folyamatok megléte, hatékonysága

- Tervek és tények összevetése, az eltérések kezelése
- A megfelelő menedzsment elvek, a fejlesztési logika elemeinek vizsgálata
- Az oktatási rendszer elemeinek összhangja: BSc, MSc, doktori iskolák
- A hatékony vezetői eszköztár értékelése
- Felmérések (az FTV. által előírt és a célokból következő területeken) kiterjedtsége, feldolgozottsága
- A felmérések felhasználtsága a szabályozáshoz
- Konfliktus és panaszkezelés
- A rendszeres tevékenységek optimalizálása...

A LB vizsgálatának jellemzői

Látogató bizottsági vizsgálat - mintavétel

Alap a felkészüléshez:

- önértékelési jelentés és kiegészítései,
- Honlap,
- egyéb „piaci” információk...

Mintavétel fókuszainak a LB tagjai között megosztásra kerül

Tapasztalatok közbenső megosztása,
előzetes tervek szükség esetén történő
módosítása

A LB vizsgálat sajátosságai

Eltérő módszerek alkalmazása.

- **Megfelelőség gondok esetén - OKM, MAB - szívós, minden elemre kiterjedő vizsgálat, elemzés: pontos tények, adatok**
- **Minőségbiztosítási rendszer esetén a rendszerszerűség, a hatékonyság, a célokkal való harmónia, szabályozási mechanizmusok megléte, az intézményi működés fejlesztési lehetőségei**
- **Az elvárhatónál magasabb szinten működő területeken az eredmények hatékony összesítése**

I. Akkreditálandó egységenként

Intézmény, kar

Akkreditációs javaslat:

- akkreditálható (A)

nincs olyan súlyos hiányosság, amely 8 évnél rövidebb periódusú LB vizsgálatot igényel

- nem akkreditálható (NA)

Az LB jelentés elemei

II. Minőségértékelés (intézmény-kar)

Értékelési szempontok, valamint a minőség- és teljesítménymutatók alapján.

Értékelési szempontok:

1. Intézményi, kari szintű vezetés és szervezet
2. Oktatás-, kutatásvezetés és fejlesztés
3. Minőségbiztosítás és fejlesztés (ENQA irányelvek)

III. Az intézmény/kar további működésére vonatkozó minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások

A MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS POLITIKÁJA ÉS ELJÁRÁSAI (ESG 1.1)

A képzési programok minőségbiztosítási rendszere

A minőségbiztosítás célrendszere (minőségpolitika)

- szándékok
- eszközök
- megvalósítás módja

a minőségbiztosítás eljárásrendszere

- felelősség és hatáskör
- oktatás és kutatás kapcsolata
- a hallgatók bevonása
- a célok megvalósításának

figyelemmel kísérésének, felülvizsgálatának
eljárásrendje (változásmenedzsment)

A képzési programok tervezése és felügyelete

- a végzettekkel szembeni igények meghatározása előrebecslés és beválás alapján
- a képesítési követelmények meghatározása
- az igények és az értékrend alapján
- a képzési program meghatározása a képesítési követelmények alapján

A képzési programok minőségbiztosítása

- a képzési programok engedélyezési eljárása
- a hallgatók előrehaladásának követése
- szabályozott visszacsatolások az érdekeltektől
- szabályozott időszakos felülvizsgálat

A hallgatók

képességének, képzettségének, teljesítményének
felmérésére értékelésére szolgáló
módszerek (osztályozás, tesztek, stb.)

A hallgatók felmérésére szolgáló eljárások

a képzési program követésére alkalmasak

a követelmények teljesülésének követésére alkalmasak

szakszerűek

következétesen alkalmazottak

szabályzatokban rögzítettek

közzétettek

A hallgatók oktatásában résztvevők minősítettek és kompetensek

- teljes mértékben ismerik és értik az oktatott tárgyat
- a tudás átadása képességgel és tapasztalattal rendelkeznek
- a hatékony hallgatói megértésre és tapasztalattal rendelkeznek
- a teljesítményükre vonatkozó visszacsatolásokhoz hozzáférhessenek
- az oktatók minőségének biztosítása érdekében alkalmas felvételi és kinevezési eljárások
- továbbképzési lehetőségek, megbecsülés
- a gyenge oktatók fejlődésére lehetőség vagy felmentés

A HALLGATÓK TANULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA (ESG 1.5.)

A hallgatók tanulásának támogatására hozzáférhető erőforrások megfelelőek és rendelkezésre állnak minden felkínált program számára

Ennek érdekében

eljárásrend az erőforrások

- könyvtárak
- informatikai eszközök
- tutorok, tanácsadók
- stb.

tervezése,

figyelemmel kísérése

felülvizsgálatára és

a szolgáltatások tökéletesítésére.

INFORMÁCIÓS RENDSZER A KÉPZÉSI PROGRAMOK HATÉKONY MENEDZSELÉSÉRE (ESG1.6.)

Biztosítani kell

a képzési programok hatékony menedzseléséhez szükséges releváns információk

- gyűjtését
- elemzését és
- használatát.

Az információs rendszernek tartalmaznia kell legalább

- a hallgatók előmenetele és boldogulási aránya
- a végzetek elhelyezkedhetősége
- a hallgatók programokra vonatkozó elégedettsége
- az oktatók hatékonysága
- a hozzáférhető erőforrások és költségeik
- kulcs teljesítménymutatók, stb.

A KÖZVÉLEMÉNY TÁJÉKOZTATÁSA (ESG 1.7.)

A felkínált programokra vonatkozó részrehajlás nélküli, tényszerű, naprakész információk megléte, szabályozott közzététele.

Végül...

„Bárcsak megválthatnám
a világot... ...vagy legalább
megváltozhatnék ...
Egy icipicikét”

(Quimby)

Köszönöm figyelmüket!

Köszönet a közösen tartott előzetes felkészülés során közzétett és az előadásban kisebb módosításokkal felhasznált elemekért **Veres Gábornak** (4, 29-36. dia) és **Topár Józsefnek**